

Conf. dr. George Ardelean: *Literatură și Gulag. Scriitori în procese politice. Scriitori în arhivele Securității*

Departamentul de Studii literare

Cursul își propune să exploreze multiplele fațete ale relației dintre fenomenul literar (și, în sens larg, cultural) și mecanismele de represiune din perioada comunistă. Vor fi examinate, deopotrivă, atitudinile de rezistență etică și artistică ale scriitorilor și atitudinile de compromis.

Cursul se va structura, cu precădere, pe studii de caz: procesele politice ale scriitorilor (procesul “Rugului aprins”, procesul “Noica-Pillat”, mișcarea Goma și Carta 77 etc); dosare de urmărire informativă, dosare de “rețea”. Se va pleca nu doar de la analiza literaturii universului concentraționar (Ion Ioanid, Paul Goma, N. Steinhardt, Virgil Ierunca ș.a.) ci și a documentelor din arhivele C.N.S.A. S.

Evaluare: - un referat având ca temă relațiile dintre literatură și Gulag (studii de caz)
- participarea la discuțiile de la curs.

Conf. dr. Ion Manolescu: *Literatură și ideologie interbelică*

Departamentul de Studii literare

- Cum definim „tradiția” și „inovația”: independent, raportându-le una la cealaltă sau prin relația cu norma și ideologiile unei epoci? „Tradiția” și „inovația” – ingrediente (caracteristici) ale textului literar sau efecte (deformări) ale lecturii? Există prozatori interbelici pur „tradiționali”/pur „inovativi”? Cum funcționează proza interbelică pe direcțiile ei principale: autohtonă („locală”) și cosmopolită („europeană”)? Se pot identifica structuri/mecanisme/procedee textuale specifice prozei „tradiționale” și celei „inovative”? Dacă da, ce influență au ele asupra valorii textelor literare și notorietății autorilor?
- Studenții anului III Litere sînt invitați să descopere și să ofere răspunsuri la aceste întrebări în cadrul unui curs flexibil de literatură română. Descoperirea modurilor în care funcționează relația dintre tradiție și inovație în perioada interbelică, ca și a implicațiilor socio-estetice ale acesteia asupra literaturii și autorilor epocii, le va permite studenților o lectură variată și o înțelegere nuanțată a prozei unor autori ca Liviu Rebreanu, Urmuz, Camil Petrescu, Anton Holban sau Mircea Eliade.

Conf. dr. Simona Popescu: *Literatura experimentală din România (de la avangardă la postmodernism)*

Departamentul de Studii literare

Pentru literatura experimentalistă din România la cursul de istoria literaturii nu e timp. E important dacă putem recupera câte ceva la cursul opțional. Propun niște discuții plecând de la câteva cărți inclasabile din literatura noastră. În ordine cronologică:

Catastihul Amourului (un roman de la 1865)

Camil Petrescu, *Patul lui Procust* (un autor în căutarea unor personaje; o recitare prin comparație cu *Probleme de identitate* a lui Mircea Nedelciu)

Anton Holban, *O moarte care nu dovedește nimic. Ioana, Jocurile Daniei* (despre puterea literaturii, a scriitorului și a cititorului)

M. Blecher, *Vizuina luminată, Întâmplări în irealitatea imediată* (despre scriitor și "privirea Străină" – vezi și textul Hertei Muller, *Privirea Străină din Regele se înclină și ucide*)

Mircea Eliade, *Șantier* (literatura ca proiecție, ca "șantier")

Mircea Horia Simionescu, *Bibliografia generală* (o mie și unul de romane într-un roman)

Gellu Naum, *Zenobia* (autobiografia poetică)

Mircea Nedelciu, Adriana Babeți, Mircea Mihăieș, *Femeia în roșu*, Editura Polirom, 2005 (cum se scrie un roman în trei)

Gh. Crăciun, *Compunere cu paralele inegale* (despre rescriere)

Poezia ca narațiune: Leonid Dimov, Mircea Ivănescu, Șerban Foarță (*Spectacol cu Dimov*)

Discuțiile vor fi însoțite de încercări de scriere creatoare pornind de la textele de care urmează să ne ocupăm.

Lect. dr. Catrinel Popa: Cărți și locuri ale memoriei (literatura împotriva tabuurilor istoriei)

Departamentul de Studii literare

Cursul își propune să investigheze câteva dintre cele mai reprezentative construcții ficționale cu subiect (pretext) istoric din proza românească postbelică.

Pornind de la premisa că, în foarte multe cazuri, categoria așa-numitului „roman istoric” a funcționat ca filtru (redutabil) la nivelul mentalului colectiv, într-o perioadă în care vocile „autorizate” (din zona istoriografiei propriu-zise) nu aveau cum să se facă auzite, vom încerca să vedem câte „locuri ale memoriei” (Pierre Nora) și câte locuri... comune au fost împământenite în cultura română prin intermediul acestui filtru.

Analizând, dintr-o perspectivă interdisciplinară și fără prejudecata preeminenței esteticului, romane ca *Delirul* lui Marin Preda, *Căderea în lume* a lui Constantin Țoiu sau *Princepele* (Eugen Barbu), vom încerca să răspundem la o întrebare esențială, care i-a preocupat, de altfel, pe mai toți vecinii noștri din Europa de Est: „De ce și în ce mod(uri) istoria a fost citită prin filtrul prozei ficționale?” Întrebare din care decurge, logic, o alta: „Mai poate avea succes o astfel de formulă în epoca actuală, când avem acces liber la documente?”

Lista (mereu deschisă) a întrebărilor se îmbogățește în progresie geometrică, dacă luăm în calcul un aspect care aduce reflecția mai aproape de zilele noastre: în ce măsură metaficțiunile istoriografice de tipul *Calpuzanii* (Silviu Angelescu), *Tache de catifea* (Ștefan Agopian) sau *Teodosie cel Mic* (Răzvan Rădulescu), reușesc să submineze nu atât (sau nu numai) tabuurile istoriei, cât și pe cele ale reprezentării istoriografice?

Opere:

Marin Preda, *Delirul*; Constantin Țoiu, *Căderea în lume*; *Galeria cu viță sălbatică*;
Eugen Barbu, *Princepele*; Ștefan Agopian, *Tobit*; *Tache de catifea*; Silviu Angelescu,
Calpuzanii; Răzvan Rădulescu, *Teodosie cel Mic*.

Lect. dr. Cristina Dima: *Cărți populare și romane fantasy. Din paraliteratura de ieri și de azi.*

Departamentul de Studii literare

Există o literatură pe cât de îndrăgită, de captivantă, pe atât de puțin studiată și de luată în seamă de programe școlare, manuale sau cursuri. O literatură considerată mereu apanajul ignoranței și naivității, care nu se socotește între lecturile copilului atunci când părinții se plâng de faptul că cei mici „nu mai citesc nimic în ziua de azi”. Cărțile populare de odinioară și literatura fantasy din prezent sunt a priori înscrise într-un zonă culturală marginală, fiind etichetate nonșalant și depreciativ drept paraliteratură. Dar *Alexandria* și acele cărțuții „în cari nu se cuprind altele fără minciuni și basne” (cum spune Stolnicul Constantin Cantacuzino în secolul al XVII-lea) sau acele volume lucioase cu imagini viu colorate, destinate invariabil „copiilor de la 9 la 99 de ani”, poveștile din lumile irealității imediate, au însoțit silențios și constant mainstream-ul cultural din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre. Câteodată, în momente de criză, când faliile unei ere încep să se miște, din fantele ce se deschid puterea lor de fascinație irumpe inexplicabil și spectaculos deopotrivă.

În cadrul acestui curs va fi urmărit modul în care structuri, teme și motive ale poveștilor vechi și noi se reconfigurează de-a lungul timpului, fără altă pretenție decât aceea de a reînnoi neîncetat bucuria și magia lecturii.

Discuția finală, cu rol de evaluare, va releva în ce măsură cele dezbătute de-a lungul semestrului pot fi de folos fiecăruia în diferitele cercetări pe care își propune să le abordeze.

Conf. dr. Paul Cernat: *Tânăra generație interbelică. Autenticism, existențialism, radicalism*

Departamentul de Studii literare

Cursul își propune să abordeze și să problematizeze elementele definitorii ale tinerei generații a anilor '30 (cunoscută și sub denumiri ca „generația `27” sau „generația criterionistă”), urmărind traseele biografice și câteva dintre textele-reper ale principalelor ei protagoniști: Mircea Eliade (*Itinerariu spiritual, Întoarcerea din rai, Huliganii*), Emil Cioran (*Pe culmile disperării, Schimbarea la față a României*), Eugen Ionescu (*Nu*), Mircea Vulcănescu (*Generație*), Mihail Sebastian (*De două mii de ani, Jurnal*), Petru Comarnescu (*America văzută de un tânăr de azi*), N. Steinhardt/Antisthius (*În genul tinerilor...*), Constantin Noica, *Mathesis sau bucuriile simple*, Jeni Ackerian (*Jurnalul unei fete greu de mulțumit*), Octav Șuluțiu (*Ambigen, Jurnal*), Anișoara Odeanu (*Într-un cămin de domnișoare*), M. Blecher (*Întimplări în irealitatea imediată*) ș.a. Alături de identitatea asumată și de „ideologia” generaționistă, vor fi discutate modelele formative ale generației în speță, opțiunile membrilor săi, formele de socializare sau principalele forme de asociere. De o atenție specială vor beneficia valorile și marotele „tinerilor furioși”: autenticitatea, trăirea, mistica, aventura, experiența, ca și principalele surse filozofice, spirituale și literare ale acestora (gînditorii „privati”, apocalipticii antimoderni, filozofii existențialiști ș.c.l.). Nu vor fi ignorate nici opțiunile multor membri ai „tinerei generații” pentru radicalismul/extremismul politic de dreapta sau de stînga, cu toate contextualizările și implicațiile ce decurg de aici, „miza” finală a cursului fiind conturarea unui portret viu și complex al unei generații strălucite și controversate, care a marcat cultura română modernă și a cărei faimă a trecut – ca și în cazul avangardei istorice - dincolo de granițele ei.

Conf. dr. Daniel Cristea-Enache: *Cinci poeți*

Departamentul de Studii literare

Cum citim și cum înțelegem poezia română din perioada postbelică? Dar pe cea scrisă după 1989? Grile de lectură. Analize pe text și contextualizări. Receptare publică, critică și individuală.

Nichita Stănescu. „Poezia” propagandistică a realismului socialist. Liberalizarea politică și afirmarea generației '60. Un poet metafizic.

Emil Brumaru. Generația '70 și nuanțarea neomodernismului. Poezia spațiului intim. Artă și pornografie.

Mircea Dinescu. Precocitate artistică și libertate lirică. Un poet inclasabil și inconfundabil.

Mircea Cărtărescu. Generația '80 și postmodernismul liric. Textualism, biografism, vizionarism.

Ioan Es. Pop. Revoluția din 1989 și libertatea generației '90. Neorealism și expresionism. Poezia de azi.